

A' ROMAI CSÁZARI ÉS A' KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSRŐL Pénteken 9. Septemberben 1791.

Elyséum Aug. 13 - dikán.

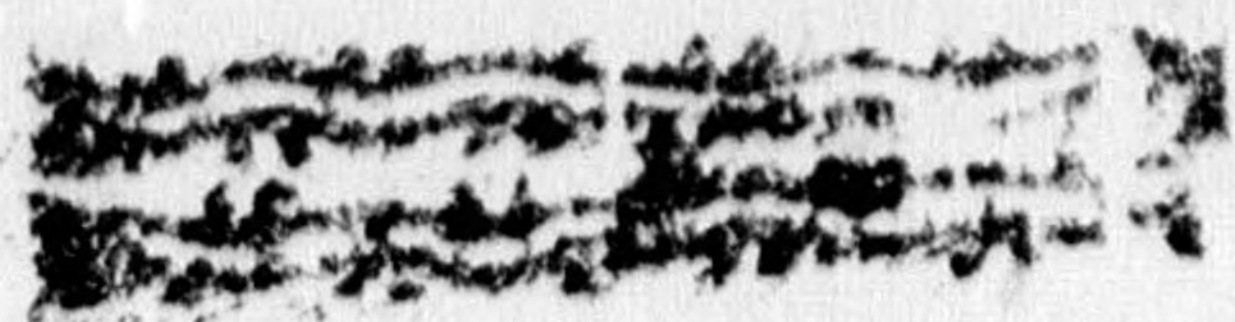
Ezen a' napon érkezék meg a' Török Kurir *Ma-*
hamedhez az Elyseumba. Mit hozsz? a' vala-
leg-első kérdése; ki, minekutánna mind a' *Szisztov-*
ból, mind a' *Mulzka* békességről szóló Leveleket
által adta volna neki, azon 600 ezer Törökököt,
kik ezen háboru alatt költöztenek vala hozzá az
Elyseumba, mind elé hivatván, így hirdeté-ki a'
békességet: — „*Mulzka* Vezér *H. Repnin* örökös
békességet kötött a' *Portával.* — Kéretlenittetem
Sz. Miklósnál, kinek innepe napján vétetett vala-ki
kezemből *Otzakov* Vára költsa, meg-hagyai ezen
Várnak költsát örökösön, és ezen Erőlséget a' *Mulz-*
ka Birodalom határaiban szenvedni *Akirman* Vará-
val

val edgyütt, és mind azokat a' dolgokat, valamelyek itt a' *Dnister* vizéig valának az Oroszoktól elfoglalva; — szabad kereskedések lészzen a' Muszkának minden Török Kiköő helyekben — és egész *Krimia*, egészlzen *Anappáig* a' Muszkáké lészzen örökösön. A' többi le rontott és el-pusztult Török Várak le-romolva maradnak, és az elfoglalt hadikészületekből hajókból, ágyukból 's. t. tsak egy vas szeg is többé vissza nem adatik. — Ezen hirrel Aug. 14-dikén, érkezett Muszka Májor *Hész* mint Kurir *Bukorestbe* *H. Reprintől*, ki azonnal *Bétsnek* vett útját egész *Livornoig* fogja követni. — Ezt halván az *Elyséumban* lévő Orosz Katonák, kéztapsolással kezdék örömeiket jelenteni, és egy öröminnephez kezdének; a' jelen lévő Török Lelkek pedig le-tsüggelztett fővel halgatnak vala. — Az itt jelen lévő *Mauroyéni*, kinek feje máig is a' felső Világon vagyon, azt kérdi *Mahumedtől*: hát Uram! az én hajdoni Hertzogségem Oláh Ország hogy vagyon? Mint van *Móldova*? *Servia* 's. t.? Mint van az *Austriai* Házzal való békelesség? — Itt is mindenütt békelesség van! Már el is ozlottanak a' *Szisztovban* volt békelesség tsináló minden Ministerek, kiknek a' *Porta*, a' maga hajdoni szokása szerint, mindeniknek 200 Piástert fizet vala napjára mind addig, valameddig a' békelesség munkálódása tart vala. Ezen Ministereket gazdagon meg-ajándékozta a' *Porta*; nevezetesen a' *Pruszszus* Minister tsak nem 2 millióm pénzel jött vissza ezen békelességből; és itt vissza nyertünk mindent. — Aug. 14-dikén a' Német 3-dik Táborig Batalionok már ki-indultak vala *Bukorestből*, kik között vagynak a' *Peligrini*, *Tászár*, *Mitrovszki* és *Kaunitz* fegyveresei. Ezek jönnek *Pitestnél* a' *Veres-Toronynál* lévő *Passuson* keresztül Erdélybe, és így tovább a' magok békelességes szállásokra. Gen. Feld. Lajtinánt *B. Entzenberg* is el-hagyta Oláh Országot, és ezen Sergekkel útoz. Aug. 17-dikén a' 2-dik Székely Regement indult ki *Bukorestből*, és a' *Bodzai Passuson* keresztül megyen a' maga kedves Hazájába. Ez az a' Sereg

Sereg *Mauroyéni*, kivel néked leg-több bajad vólt, és a' ki az első 2 esztendőbéli tsatákat leg több vé-rével öntözte. Ugyan ezen napon indul *Bakoból* a' 2-dik Oláh Sereg-is, és itt hadja *Moldvát*: az *Ojto-zi-Pafsuson* jön ez bé Erdélybe. Ezeket követték minden más *Oláh* Országban és *Moldvában* lévő *Auftriai* Sergek, mellyek már 3 esztendőktől fogva ezen itt körülöttem lévő *Fiaimat* vér-özönben fe-relytgetik vala — és *Septemberben*, minden el fog-lalt jofszáraink, *Tartományaink*, ágyuink, fegyve-reink vilzsa adatnak, és a' mi vitéz szomszédjain-kal tsendes barátságban fogunk élni. — Már az *Oláh* Orszagi ujj *Hertzeg* még a' múlt hónapban el-küldötte *Bukoreliba* a' maga *Tisztjeit*, kik itt ren-delést tégyenek, és eddig maga-is itt van. *Moldo-vába* nem különben. Ezen 2 Országoknak más-lábra való állittásán, hol a' *Hertzeg* a' jobbágyok-kal, mint a' barmokkal maga tettése szertint bá-nít; eleget munkálódnak vala a' *Keresztény* Mini-sterék, nevezesen az *Auftriaiak*; de a' *Porta* Mini-sterék ezen szótól: *Status quo* el nem akarván álla-ni, ezek-is tsak a' régi lábou maradának, mint a' te idődben valának *Maurojéni*; a' midön te még a' magad *Püspökeit* is szurkos 'Sakba öltözteted vala. Aug. 4-dikén kötöttet meg *Auftriával* a' *Bé-kesség*, a' *Pruszizus*, *Anglus*, és *Hollándus* *Udva-rók'* közben jarások által; melly békességnek 14 punktumai közzül a' nevezetesebbek; a' mint né-kem ezen felső világbéli *Kurir* kezembe hozta, e-zek: — ; 1.) Ennekutánna ötökös és fel bontha-tatlan békesség légyen, mind szározon, mind vizen a' 2 fél között; és a' már meg esett ellenségeskedé-seknek örökös el felejtése; ugy annyira, hogy a' *Monténagro*, *Boszniá*, *Oláh* Ország, és *Moldva* la-kosai, tsendesen hazájokba mehetnek, azon kívül, hogy valaha azért meg büntettetsenek, hogy ők a' magok *Urak* ellen a' *Ts. Királyi* Felségnek segítség-gül vóltanak, és ennek hódoltanak. — 2.) Mind a' a rész a' *Status quo*t szorolsan veszik ezen békes-ség fundamentomául, és újra meg-erősítik a' 18.

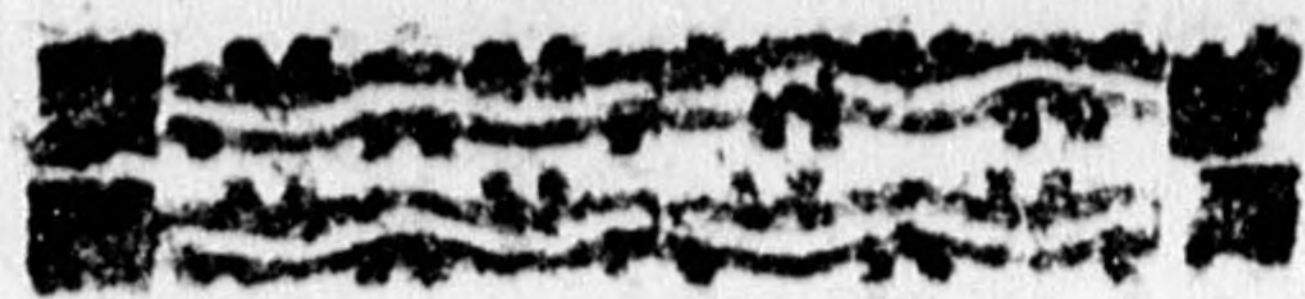

Septemberben 1739-dikben esett *Belgrádi Tractátust*. Meg-erősítettek az 1741-ben, 1747-ben, 1775-ben Bukovináról, és az 1776-ban történt *Tracták*, és a magok erejében maradnak. — 3.) A' Porta meg-ujjítja nevezetesen azon Aug. 8-dikán 1783-ban tett kötését, melly-szerint magát arra ajánlja, hogy azokat a' kereskedő hajókat, mellyek egyenesen a' Tsálzári Udvarhoz tartoznak, minden Tengeri Tolvajoktól és Barbarusoktól meg-őrzi, és Károkat megfizeti. Továbbá meg-ujjította a' 24. Febr. 1784-béli eddig meg nem tartott ígéretet, hogy minden Ts. Királyi jobbágyoknak az ő vizein, Tengeren, 's egyébütt szabad útjak és kereskedések lészén, és az Erdélyiek Oláh Országba és Moldvába marhákat hajthatnak, és onnan meg-viszlja, mint 9. Februarius előtt 1788-ban vala. — 4.) Ellenben azt ígéri a' F. Ts. Királyi Udvar a' Portának, hogy minden el-foglalt Tartományait, Várait, Vároisait, Palánkjait, egész Moldovát, Oláh Országot, egész-szen és minden el-olvasztás nélkül viszlja adja, és abból ki-költözik, és a' maga határ-széleit oda viszi, a' hol 9. Febr. 1788-dikban valának a' szélek. Azokat az ágyukat és fegyvereket pedig, mellyeket az el-foglalt Várokból 's t. az Aufr. Seregek el-vitték, éppen azon helyekre helyhezteszik, a' honnan el-vitték.

5) *Khotzim Vára*, és az ugy nevezett *Raja* hasonlóképpen viszlja-adassék, de csak annak utánna, minekutánna a' Muszka Udvarral való békefég meg-lészén, és azt a' F. Ts. Királyi Udvar addig csak ugy tartya magánal, mint valamelly *Neutrális* dolgot, és azon kívül, hogy többé ittis háboruba nem elegyedik, és a' Muszka Udvarnak sem *directe*, sem *indirecte* segítséget nem nyújt. — 6) A' békefég Lével ki-tserélése után mind a' két rész azon lészén, hogy az el-foglalt helyekből mennél hamarább ki-költözzék, és bé szálljon, és a Régi határszélek helyre állittassanak az evégre meg-határozandó időn mind a' 2 részről. — Minekutánna az e' végre ki-rendelt Biztosak ki-lésznek rendelve, azonnal né-

mel-

mellyek ezek közül *Oláh* Országának, és a' *Moldvai* 5 Kerületeknek helyre-állittásához fogjanak, hogy a' békeség Levelének ki-tserélése után 30 napra el-végezzék; A' többi a' felső *Undhoz* küldésének, és a' *Boszniai*, *Serviai* széleket és *O. Orsova* várát a' körül fekvő Környékek helyre állítsák és vissza adják, és mindent szorosan a' *Státus quo* szerint, valamint 9. Febr. 1788-ban valának. Ezen utolsonak 2 hónap adatnak végben vitelére, a' békeség' napjától számlálva, minthogy itt az ujjanon tett vár köfalainak le-rontására, és az ágyuknak vissza költöztetésekre idő kívántatik. — 7) Mivelhogy minden ezen jelen való Török háboruban el-fogott Török Katonák és Jobbágyak a' *F. Ts. K.* Udvarból mindenestől vissza adattak, a' Török részéről pedig csak azok a' Tsászári el-fogott Katonák és Jobbágyak, adattak vissza, ki közönséges fogságban tartattak, és némely *Boszniai* Uraknál, úgy hogy, még sokon Török Országban hazi fogságban és szolgálatban tartatnak ezek között, tehát kötelesek esmeri magát a' *Porta*, minden nemű és Rendű Rabszolgaságban lévő fogjainkat, akárhol legyenek-is ezek, 2 hónap alatt, ingyen, vissza adni, azokon kívül, kik már a' *Mahumed* hitére állottanak. — 8) Azok a' 2 részben lévő Jobbágyak pedig, kik a' háború alatt edgyik Hatalamtól önként a' másik Hatalam alá adták magukat, és már valamellyiknél házak és jószágok vagyon, ott maradhatnak; ha mind a' két helyt jószágok volna, az edgyiket el-adhatják, és ott telepedhetnek meg, a' hól nékiek fog tétzeni, de 2 Urnál jószágot nem birhatnak. — 9) A' Kereskedésre nézve az *Austriai* Monarkhia Jobbágyai és a' *Portaé* mindenhez kedvek és tettések szerint hozzá foghatnak, és a' kik a' háború alkalmatosságával kart vallattak, azok a' magok julsokat kereshetik, költsön adott pénzeket, vagy jószágjokat vissza kívánhatják 's e' végre a' Törvényt meg-szollithatják. — 10) A' Gubernátorok és Komendánsok mind a' 2 részben lévő széleken személlyesen tartozzanak a' jó somfédi tsendéséget és *Politzajt* mennél hamarébb fel-állítani, és

és a' tsendesség' háborittoit keményen meg-büntetni, és ennek meg-háborodásáról személyyesen fognak számot-adni. — 11) Ezek tartoznak mind két részről a' hozzájók folyomadott kereskedőknek, vagy Ügyeknek segittségül lenni, és eleget tenni az igazság szerint. — 12) A' mi a' Katholika Keresztény vallásnak Török Országban való gyakarlását, Papjait, Temploinjait, és Bútsújárásait illeti, tehát meg-erősíti ujra a' *Porta a' Belgradi* békeségnek 9-dik tikkelijét ezeknek privilégiumak eránt, ugy a' mint ez annak-utánna *Firmannal* is meg-erősítettett vala. — 13) Mind a' 2 részről másod rangú Ministerek fognak egymáshoz küldetni, valamint békeségben, ugy a' Tronusba való ülésének jelentésére az ujj Fejedelemnek; és ezek a' Ministerek mind a' 2 részről szokott tzeremoniával fogadtatnak. — 14) Az allirás napjától fogva 14 napok alatt, vagy ha lehet előbbis, a' *Ratificatiok* tseréltesenek-által. Ezen *Tractátust* még a' széleknek ki határozásokra nézve egy 7 punktumból álló edgyezés követte, mely szerint 2. tikkelyben meg-határoztatik, hogy O. *Orsova* egészfzen *Csernág* a' F. Tsászáré legyen, ugy, hogy Cserna az Auszriai szélt tsinálja, és ugy, hogy soha ezen földön erőtséget építeni szabad nem lészzen. Az Orsovával által ellenben lévő kitsiny *Környék Neutrális* lészzen, és örökfön pusztának marad; bal-felől az *Una* vize lészzen a' határ.

Kolosvár Sz. Jakab Havának 16-dik napján. — „Az Erdélyi Három Nemzetekből álló Rendeknek, 1790-dik elztendőben, Karátson Havának 12-dik napjára, Szabad Királyi Városba Kolosvárra hirdettetett, és több következő napokon tartatot Közönséges Gyüléseikben lett végezéseknek, és foglalatságoknak Jegyző Könyve, Extractusza. — Az 1791-dik elztendőben, Szent Jakab Havának 14-dik napján tartatot Ülésnek, 8-dik Számja, első Szakaszza: — Nemes *Hunyad Vármegyéi, Illyei Kerületbéli*, 13 birtokos Nemességeknek panaszza, ideig rendeltetett Tisztjeik, u. m. Fő-Biró *Várad* Moses, Vice Ispányok *Puj Miklós, Bája Josef, Noptsa La-*

jos, és *Keserű* Antal, mint a' Tisztek mellé rendeltetett Alsó sorok ellen ez okon: Hogy ők az *Illyei* Proceszusba, a' Ns Vármegye által törvényesen tétett Vice Szolgabirót, *Csoka* Sámuel, magok hatalmakból, Hivataljától megfosztván, annak helyében rendelték, *Ribitzei* Sándort, annak előtte is már, ottan ezen hivatalban szolgált erőszakos embert, mellyet megértvén a' panaszló Poszeisorátus, azonnal ezen tselekedetek ellen, a' megirt Tiszteknek Protestátiót adtanak-bé, mellyre nemcsak az, hogy semmit sem hajtott az bépanaszlott Tiztség, sőt a' Könyörgők ellen 30 számból álló Katonaságot kérvén ki, azokat *Illyére* küldötte, törvénytelen végezéseknek, tökéletességre léjendő vitele végett, olly rendeléssel; hogy ha a' Nemesiség még-is nem engedelmeskednék, 2 Compánia rendeltessék ellenek, és illy erőszakkal, végezéseket tellyesítették. Könyörgenek azért, ezen törvénytelenységnek megbüntetése, és Nemesi szabadságok fenn tartása aránt; Panaszoknak pedig bizonyítására béadják a' katonasággal kiküldött Tiszteknek *Puj* Miklós, *Noptsa* Lajos, és *Keserű* Antalnak a' Tiztséghez tett tudósításokat.

A' Könyörgő Levélbe rekesztett, és az *Hunyad* Vármegyei Tiztséghez utalított Tudósításból világosok, azon Tiztségnek ezen törvénytelen tselekedetei. 1-szor Hogy *Csoka* Sámuel, a' kit a' Nemes Vármegye, ideig rendeltetett Fő Ispánnyanak, vagy Adminisztrátorának meg egyezéséből törvényesen rendelt vala, Vice Szolgabirónak. Az Approb. 3 dik Rész 43-dik Titulusának 1 ső Artikulusa ellen, a' Fő Ispány, vagy Adminisztrátor hire nélkül, maga fejitől, a' Fő Ispánysági Hatalomnak nagy megvetésével, és a' Vármegyei Választásbéli Jusának, nagy megsértődésével, Hivataljából kivetkeztette. 2-szor. Hogy annak helyette, az említett Artikulus ellen, a' Vármegye meg egyezése nélkül mást tett, még pedig ollyan személyt, a' ki a' Vármegye végzéséből hagyattatott volt ki azon Hivatalból, de 3-szor A' mi már leg-nagyobb, és a' törvénytelen idők.

időkben is hallatlan törvénytelenység, azon törvénytelen tselekedetét, katonai erő által vitte véghez, kivévén a' Nemesség ellen, bizonyos számú Katonaságot, és többnek ki vitelével is fenyegetvén őket. — Hogy tehát ezen törvénytelen, és erőszakos tselekedetskre vetemedett Tisztek, vétkeknek minéműségéhez képest, meg büntetessenek, 's ezeknek példáján, mások is efféle törvényteleniségtől megtartassanak, egy felől pedig, hogy ezeknek, ha mi helyes mentések volna, azoknak elő adására, útjak, és módjok lehessen, végeztetett; hogy ezen Könyörgő Levél, adattassék által a' Kir. Fő Igazgató Tanátsnak, olly Jelentés mellett, hogy az abban bé panaszlott Tiszteket, Fiskális Actiora, méltónak itélvén a' Státusok. Arról maga rendelését, a' Director Atyánkfiának meg tenni ne terheltesen.

Báts Aug. 29 dikén. — Augusztusnak elsőjén *Ns Báts Vármegyének Szék-ujjító Gyűlése* tartatott *Zombor Városába Fő Ispány Ürmény Josef ö Kegyességének*, elő ülése alatt olly ritka példával, hogy ezen eset egy fél óra alatt a' számos Nemességnél elvégeződött. Ezen alkalmatossággal ama nagy érdemű vidám Öreg, előbbeni hivatalában közönséges öröm kiáltások között *Első All-Ispánynak T. Kováts Josef Ur* megmaradott. *Második All-Ispánnyá lett Odry András Ur.* — *Első Notárius Marfy Leopold Ur.* *Második 's harmadik Notáriusok* pedig *Gombos Ferentz*, és *Szaloky Antal Urak.* — *Fő Szolgabírák Vojnits Sebestény, Neszmer Antal, Szalay Péter, és Latinovits Thadæus Urak.* — *All Szolgabírák Polyak Josef, Latinovits Josef, Vojnits Antal, és Potshaj Sigmund Urak.* — *Első Fiskális Adamivits Mihály.* *Második és harmadik Varghay Mihály, és Németh-szegy János Urak.* — *Közönséges Kasziza-tartó Pinkovits Simon Ur.* *Különös Kasziza-tartók* pedig *Klegl Josef, Stephanovits Antal, Pertits Dámián, és Pinkovits Antal Urak.* — *Esküttek, Késmarky Mátyás, Pinkovits Benedek, Kováts Josef, Kun-Szabó Ferentz, Gombos Ignátz,*
Hor.

Horváth Mihály, B. Bernyakovits Antal, és Földváry János Urak.

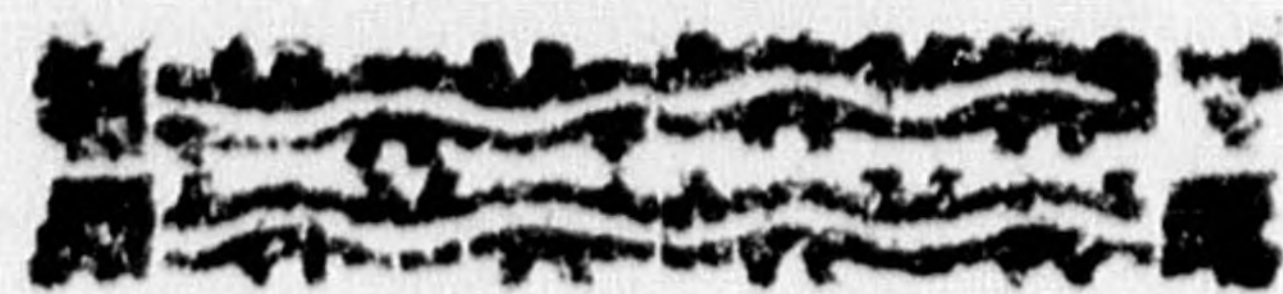
Uj-Tábla Birákká valóasztattak *Finkovits Antal Ur, Emericus második Al-Ispány, ezen Ur 50 esztendőket áldozott, fel külömb külömb-féle Vgye hivatalban. Partetits György, Frank Gábor, Partetits Antai, Fonyó Josef, Putnik János Tomcsányi András, Büky Josef (ez ezen Ns. Vármegyének érdemes Doktora) és Zakó Dömötör Urak. — Comissáriusok, Büky Gábor, Martinkovits Gergely, Lauró Pál, és Nelbling Ferdinánd Urak.*

Közönséges Vármegye Földmérője *Qvits Antal Ur.* — Az efféle Tudósítások annak idejében kéretnek ki a' Ns. Vgye Uraitól, hogy hiba nélkül mehessenek ki.

Külső Országot illető dolgok.

Spanyol Ország. — „A' Frantzia Országból Spanyol Országba keresztül harapozott ragadó nyavalya, az emberiség el-vezettnek tettző julsainak és szabadon való életnek kívánása, már csak egy meszszéről dohogó föld indulás módjára láttatik Spanyol Országot egyik szegeletétől fogva a' másikig mozgatni. Tsak *Madritban* és ezen Városnak környékében többen tanáltatnak a' Spanyol Ministriummal éppen ellenkező módon gondolkodó 10-ezer idegeneknél. 'S. hát *Kádixban* 's itt körülbé hány ezer szabadon gondolkodó Anglusok nem nyomultanak meg? *Cataloniában* láttatik még-is leg-erősebben füstölögni a' lobbanó félben lévő tűz; melynek tsendesittésére az ide közel lévő partok tállyékára 4 nagy hadakozó hajók jelentenek-meg, melyekből a' *Cataloniai* fegyveres népnek erősítésére, 's a' népnek tsendeségben való tarthatására 4 Regimentek szállittattak-ki.

Hogy Lengyel Országban se légyen pedig legnagyobb tsendeség, bizonyítja a' Lengyel Királynak egy tulajdon keze által készült, 's az Orzágnak minden részeiben ki-hirdettetett Pátense, mellyel

mindeneket az engedelmségre és tsendeségre serkenget ezen jó Király.

Frantzia Ország. — „Következik a' Frantzia Constitutio' III-dik Titulussának Negyedik Részé. Az Executiva, vagy a' Törvényeknek bétöltésére ügyelő Hatalomról.

„1.) A' leg főbb Executiva Hatalom ki-rekesztőlög a' Királyé. Ő az Ország közönséges igazgatásának leg főbbik feje. Réája vagyon a' tsendeségnek és rendnek fenn tartására meg-kivántató gondoskodás bizattatva. Ő a' leg főbbik feje a' szározon és vizen való Sergeknek. Réája vagyon bizattatva az Ország külső bátorságára való vigyázás, és az Ország jussainak és birtokainak oltalmazása.

2.) A' Király nevezi-ki a' Követekeket és a' Politikai Szerződéseket folytató minden más személlyeket. Ő nevez mind a' vizi, mind pedig a' szározon lévő Sergeknél Komendánsokat, Frantzia Országi Marschalokat és Admirálokat; a' Kontreadmiráloknak két harmad részét; a' Generállájtinántoknak, Generálmájoroknak, Hajós Kapitányoknak és a' Nemzeti Sergek Obellereinek felét; a' több Obellereknek, Oberllájtinántoknak egy-harmadát, végre a' Hajós Hadnagyoknak hatod-részét; de mind ezek mellett is a' Király az elő-mozdittatásokról hozatott törvényekhez fogja magát szabni. A' Király nevezi-ki továbbá a' tengeri dolgoknak Polgári Tisztjeit, a' Biztosokat, Kontrallöröket, a' Fegyveres házaknak Tár-mestereit, a' munkásokhoz szükséges főbb vigyázókat, a' Polgári épületek al-vigyázóit, az Itélő székek mellett lévő Biztosokat, a' rend kívül való adókra igyelő tisztteket; a' pénzes házak mellett meg-kivántató személlyeket. Az Orzágnak minden némü pénz nemei pedig, a' Király' képit hordozzák magokon.

3.) A' Király adat a' közönséges hivatalokban álló személlyeknek Pátenseket. 4.) A' Király jegyezteti fel a' Penzióknak és minden más féle kegyelem adományoknak laistromát: de a' melynek minden ülés alkalmatosságával a' Törvény hozó N. Gyülésnek elejébe kell terjesztetni. „

Ezen Résznek 4 dik főbb szakaszza ellen terhes ellenvetések fordultanak elő Aug. 16-dikán, azt jegyzvén - meg némellyek, hogy ez szerint könnyen meg-történhetnék; hogy egy az Udvar előtt nem kedves, de azonban érdemes ember, mint p. o. *Rusfzó* minden *Penzió* és jutalom nélkül maradhatna, mellyhez képpest jónak tanálta a' N. Gyűlés, a' 4-dik szakaszt ezen szókkal meg-tóldani: — „ A' Törvény-hozó Testnél marad az a' jus, hogy a' nevezett laistromot meg-erősítse, és nevelhesse. „ — Ez meg-esvén elő vétettnek a' több Osztályok

A.) *Osztály. A' Törvényeknek ki-hirdettetéséről.* — a.) Az Executiva Hatalom ütteti a' Status petsétit a' Törvényekre, és ő azokat hirdetteti ki. — b.) Minden Törvénynek két Orriginális Expeditiója készittetik, mellyek közzül a' Király mindeniket nevének al-írásával meg erősítvén, és a' *Justic-Minister*-is által-ellenben nevét mindenikre fel-irván, a' Státus petsétyével meg-petsételtetve, egyik a' Státus petsétének, a' másik pedig, a' Törvény hozó Testnek Arkhivumába fog le-létetni. — c.) A' Törvények' ki-hirdettetésének ez lészzen formulája: — „ N. N. (a' Királynak neve) *Isten kegyelméből a' Státusnak Constitutio szerint való Törvénye által Frantziáknak Királya, Köszöntünk mindeneket, valamint jelenvalókat, ugy következendőket. A' Nemzeti Gyűlés meg-határozta, és Mi parantsollyuk, a' mint következik: (ezen két punktumok után vagyon a' Dekretom leg-kisebb változtatás nélkül szóról-szóra bé-iktatva, melly után ezen bé-rekelző szók következnek) — „ Rendellyük és parantsollyuk minden szolgálat-béli Testeknek, Városi Tanácsoknak, és Ité-lő-székeknek, hogy e' jelen lévő Dekretomot Laistromokba vegyék, olvassák, Departmánnyaikban és Vidékjeikben ki-hirdessék és ki-függeszszék, 's. mint Ország Törvényét gyakoroltassák: mellynek nagyobb hitelessége végett Mi nevünket ide fel-irtuk, és a' Status petsétyét fel-tétettük. — d.) Ha a' Király minorennis: e' következendő forma szerint hirdetteti-ki a' Regens a' Törvényeket, Proklámátziokat, 's. a'*

's. a' több egyéb Királyi Hatalomtól függő Aktá-
kat — „ N. (ez a' Regens neve) az Országnak
Regens, N — nek (ez a' Király neve) az Isten ke-
gyelméből, a' Statusnak Constitutio szerint való Törvénye
által Frantziák' Királyának nevében 's. a. t. — —
e.) Az *Executiva Hatalom* tartozik a' Törvényeket
minden szolgálatba lévő Tanácsokhoz és Itélő-
székekhez elküldeni, magának az iránt bizonyság Le-
velet venni, és magát ez által a' Törvény-hozó
Test előtt mentté tenni. — f.) Az *Exekutiva Ha-
talom* még csak *provisorie* sem bocsáthat magától
ki semmi némü Törvényt, hanem csak a' Törvé-
nyekkel meg edgyező egy olyan Proklámációt,
melly által eme Törvényeknek bé-töltését paran-
tsollja és sürgeti. „ — Ezen Országynak első tzi-
kelyéhez a' meg-
vizsgáláskor ezen tóldalék adatta-
tott hozzá, hogy az *Exekutiva Hatalom* az olyan
Aktákat is tartozzék ki-hirdettetni, mellyeknek Ki-
rályi helyben hagyás (*Sanctio*) nem kívántatik.

B.) *Osztály. A' belső Administratzióról vagy
az Igazság ki-szolgáltatásának módjáról.* — a.) Min-
den Departmánban vagyon egy felső, 's minden
Distriktusban alsó *Administratzió*. — b.) Az Admi-
nistrátoroknak nints Repræsentánsi tziemek (az az nem
lehetnek Nemzet képei); és csak a' végre valósz-
tattanak a' nép által bizonyos időre, hogy a' Ki-
rálynak méltósága és vigyázása alatt tegyenek Ad-
ministratori szolgálatot. — c.) Ők magokat semmi
némü törvényes rend-tartásokba, katonai dolgokba
vagy készületekbe nem elegyithetik. — d.) Az ő
foglalatoiságaiknak réguláit és ki-terjedését a' Nem-
zeti-gyűlés izabja nékiek elejekbe. — e.) A' Király-
nak vagyon jussa, hogy a' Departmánok Admi-
nistrátorinak munkáit semmivé tégye, ha azok a' Tör-
vényekkel ellenkezni tanálnának; sőt magokat is,
ha engedetlenségeikben meg-maradnának, vagy pe-
dig munkájok által a' közönséges tsendeseget, és
bátorságot vezedelembe hoznák, foglalatoiságaik-
ból ki teheti — f.) Eppen ezeket tselekedhetik u-
gyan ezen fel-tételek alatt a' Departmánok Fő Ad-
minali.

ministrátori, a' Distriktus béli, vagy az alsóbb Admini-
nistrátorokkal: csak hogy tartoznak a' dolgot a'
Királynál hirré tenni: ki az Adminisztrátoroknak hi-
vatalyokból való ideig való ki-tételét meg erősítheti,
vagy őket hivatalyokba vissza teheti. — g.) Ha va-
lamelly történetben nem élnének a' főbb Administrá-
torok az alsóbbak iránt ezen nékiek adatott hatalom-
mal: tehát akkor a' Király, illendő okon, maga is
ki teheti ideig az all Adminisztrátort. — h.) A'
Király ezen történetek között mindeniket tartozik
a' Törvény-hozó N. Gyűlésnek tudtára adni. Ez
az hivatalokból ki-tételét Adminisztrációt, vagy ki-
tételésében meg-erősíti, vagy vissza teszi,
vagy pedig örökre eltörli, és az ilyen Administrá-
ciónak vagy mindenik tagjait, vagy csak némelyi-
ket a' bünsök Itélő-izéke elejébe küldvén, ítéletet
szolgáltattat ki ellenek. — Ezen Ország igen kevés
változásokkal meg-hagyatott. Hozzá adatott a'
többek között az, hogy az Exekutiva hatalom so-
ha-is olyan személyt, a' ki a' Polgári hitet le nem
tette, Adminisztrátornak ne rendelhesen.

C.) *Ország.* A' Nemzetnek a' külső Országok-
kal való Szerződéseiről. — a.) A' Király csak egye-
dül szövetkezhetik a' Külső Országokkal, egyedül
teheti a' szerződéseket és hadi készületeket a' izom-
széd Hatalmaságoknak készületeikhez képpelt, ő
rendelheti ki mind a' tengeri, mind pedig a' száro-
zon lévő Sergeket, 's ha háboru vagyon, ennek
folytatását ő vezérli. — b.) A' háború e' képpen
hirdettetik ki: — A' Frantziáknak Királytól és Kirá-
lya által, a' Nemzetnek nevében. — c.) A' Kirá-
lyon áll a' békeség — frigy — kereskedés 's más
e' féle egyezés-béli alkuknak, mellyeket a' Status-
nak jóvára szükségesnek fog itélni, minden idegen
Hatalmaságokkal való meg kötése, és nevének alá-irá-
sával való meg-erősítése; de a' mellyeknek további
helyben hagyása a' Törvény-hozó Testtől függ. —
Ez az egész tikkely minden változás nélkül meg-
maradott.

Német Ország. — A' *Lüttikhi* Fejedelem Püspök egy Pátenst tett ezen napokban közönségsé, mely jövendő béli uralkodásának sinor mértéke, és e' következő punktumokból áll. — 1.) Magának vagyon jusza Törvényeknek hozására, és arra, hogy valakit azon Törvények aloll felóldozhasson; de a' melly Törvények — 2.) A' Német Birodalomnak és a' *Lüttikhi* Püspökségnek fundamentomos Törvényei által, határok közzé vagynak szorittatva. — 3.) Közönségesen nyilvánosságá teszi pedig azt, hogy ezen jusával, mind maga, mind pedig az utánna következő Püspökök tsak akkor fognak élni, midőn azt az Országnek jova kívánni fogja. — 4.) Ha maga a' Püspök, vagy pedig az utánna következők ez ellen tselekednének: szabadságokban fog a' Státusoknak állani az, hogy ez iránt ellenző jelentéseket adhassanak bé. — 5.) Az egész Tartományt illető rendelések iránt a' Státusok is meg fognak tanáts végett kérdejni, és ebben az esetben a' végső ítélet tétel a' leg-főbb Német Kamarára bizattatik. A' Püspök nem fog azon jusával élni, melly ízerint, mint Német Országai Ekléfiái tulajdonos ezen Püspökségét el-adhatná, el-tserélhetné, vagy el-zálogosíthatná, a' nélkült, hogy ezen dolognak szükséges volta iránt a' Státusokkal egyet ne értene.

Elegyes jegyzések.

„ A' múlt Levelünkben jelentett *Debretzeni* szentsétlen égés bizonyos, és alkalmasint rá találtak a' nyomára, hogy ez Gonosz tévők által szánzándékos gyújtás lett legyen — a' mint hogy egy vassas Katona áldozatjává is leve ezen tűznek. Ezen tűz pedig, mellyet a' Gonosz tévők itt már majd minden elztendőben próbáltak, azért ment oly nagyra, hogy a' Ref. Kollégyom mellett lévén az égés, a' Deákság, kik talám egész Hazánkban leg jobb tűz óltók, kétség-kivül a' magok Kollégyomokat oltalmazták. (Várjuk erről szüntelen a' tudósítást.)

A' meg boldogúlt néhai Gr. *Károly* Ur ő Exja Hadi-Serge egy F. Királyi Fő Hertzegnek adatott; de a' nevét nem tudjuk bizonyosan kinek. Alig van egy Magyar Sergünk, hol a' Tilztek a' magok el-veztett Fejeket úgy szerették volna, mint ezen meg boldogúlt Urat; azért ezek most kettős bánatban vannak. A' fegyvert viselő szegény nemes ifjakot sokszor maga pénzén segitette, minden igyekekezettel elébb mozdította, és ezeknek közönséges Attyok volt. — Ama híres Szentirást magyarázó *Göttingai* Professor *Mikhaelis* Ur meg holt, és a' több Biblia magyarázókhöz költözött.

A' mi F. Fő Hertzegünk *Ferentz* a' *Pillnitz* Fejedelmek gyűlésében a' *Romai* Koronának elnyeréséről már előre bizonyosá tétettnék lenni mondatik. — A' *Sakmin* vasassi 20-dikra Bétsbe jönnek, és a' *Kinszky* könnyű lovas Sergét fel-váltják. — Nagyon erőstik, hogy minden órán egy nagy változás lenne a' mi egész Armadánknaál, és mint egy 120-ezer fegyveres nép fogna el-botsáttatni nyugodalomra.

Erdélyből Tordáról 1. Sept. — „ Augusznak elejétől fogva nagy és tartós meleggel — sőt szeszroszsággal telék a' nyár mind eddig. Soha jobb takarodó idő nem volt. De érzi a' nagy meleget a' Szöllő-szeme, még a' törökbúza is süllette. Már most a' harmat esők kezdetek meg indulni. — Ki olzlek az Ország gyűlése, ki-kí örömmel menvén haza felé, mint egy-egy arany gyapjuval haza térő nyertes. — Maga a' Fő Kormányozó Ur ő Exc. ája is Augusznak 23 dikán mene itten által Szeben felé vett útjában, de hamar időn vissza jő. — Még a' békeiség ki-hirdetése előtt már ki-küldötte vala, mint-egy Elő posta gyanánt a' Fő Kormányozó Szék Erdélyben a' vissza jövő Katonaságnak Szállásra rendelését. Az Erdélyi Regementek hazaszállittattnak. Ide Tordára 's Kolosvárra környékivel együtt a' Stab-Batalionja fog szállani a' *Splényi* Regementnek a' rendelések szerint, Besztertzére

a' másik; Medgyesre a' harmadik. Felső-Torda Vármegyében pedig Régenben és körüllette a' még mászor - is ottan Kvártélyozott Savoja Lovas Német Regiment. Ezen Septembernek 11-dik napján fog innen Tordáról meg mozdulni a' Kévenhülleri itten mulatott Sereg, és helyette érkeznek a' Splényiből egy Kompánia. Ugyan akkorra váratnak ide keresztül menő útjokban a' Tsászár és Kautitz Regimentek a' már előre meg érkezett jelentés szerint. Nem olvastam még a' Kurirban, noha ugyan, hogy Generális Rall ö Exc. ja mikor kedves Leányának fűi bé-iktattatásából való Követtéget elfogadta az Ország Gyűléséből öröm-könyveinek hullatása után, sőt közötté nagy szivefségének és köljönctének bizonyságául leg-elsőben is a' Követtésnek Elsőjét B. Kemény Simon Ur ö Excját, azután a' többet is, a' mint mondják meg-tsokolta, és azzal botsátotta visszsa. Soha illyen kedves, bölts, tsendes, nyájas K. Biztos Erdélyben talám nem vólt. Ennek le-irhatatlan ditséretét felsők, alsók, nagyok és kitsinyek egyenlő szájjal hirlelni nem győzik. Teli ezzel Kolosvárnak, sőt Erdélynek minden lzegelete.

Januáriusnak 13-dikán Könyörgő Leveleket az Erdélyi Karok Elölülőjének bé-adott Udvarhely-széki Jobbágyság alatt lévő Székellyek, Felséges Atyok előtt tejendő panaszszok és sérelmek orvaslása végett, Aug. 21-dikén kezdett útozások után Bétsbe érkeztenek. — — A' Prágai Koronázás historiat következendő, Levelünk foglalja magában.